V. Firsov

ÎNGERII

Necuratul

Puțini sunt cei care ştiu că, acum doi ani, în toamnă, un ziar străin a relatat o întâmplare incredibilă, nemijlocit legată de povestirea de față. Cazul li s-a părut tuturor atât de neverosimil, încât nici unul din ziarele europene atât de avide de senzație nu s-a încumetat să reproducă această ştire, cu toate că documentul întocmit de căpitanul vaporului "Ana-Maria" fusese semnat de cinci membri ai echipajului şi douăzeci de pasageri, inclusiv preacucernicul O'Connolly.

Lucrurile s-au întâmplat după cum urmează. În zorii zilei de şapte septembrie, "Ana-Maria" se apropia de Sinop. Aproape toți pasagerii ieşiseră pe punte să admire răsăritul soarelui, magnific în această dimineață. Până la țărm mai erau câteva mile. La un moment dat, toți au auzit glasul unui marinar care avertiza: "Un obiect în dreapta, la prora!" Întorcându-şi privirile într-acolo, cei aflați pe punte zăriră un punct roz care înainta prin văzduh *la* mică înălțime, în întâmpinarea navei. Când obiectul se apropie, toți văzură că era un porc.

Martorii acestei întâmplări neobişnuite povesteau apoi că fuseseră atât de uluiți, încât încremeniseră cu gurile căscate. Doar preacucernicul O'Connolly mai găsise în sine destulă putere ca să se închine, dar vedenia tot nu dispărea.

Porcul luneca prin văzduh culcat pe o parte şi dând din coadă. Curând se apropie atât de mult, încât îi auziră cu toții grohăitul. În liniştea ce se lăsase, porcul pluti la vreo trei metri înălțime peste capetele oamenilor, se izbi de catarg şi, cu un guițat strident, se prăbuşi pe punte.

Cele câteva minute de panică survenite după atât de extravaganta apariție a unui nou pasager la bordul navei aminteau un episod dintr-o veche comedie cinematografică, ale cărei personaje se mişcă pe ecranele actuale cu viteză dublă. Cu toate acestea, preacucernicul O'Connolly fu încredințat că întâlnirea cu porcul zburător era, neîndoios, opera necuratului.

Întâmplarea fu consemnată în jurnalul de bord. Când ajunseră în port, porcul fu predat în mod oficial autorităților, dar, după ce ascultă povestea apariției lui la bord, ofițerul de la vamă puse mâna pe telefon, chemând cel mai apropiat psihiatru.

Nota privind această întâmplare, apărută câteva zile mai târziu, purta titlul; „Un interesant caz de halucinație colectivă". Toate încercările căpitanului de a dovedi că porcul există într-adevăr eşuară, cu atât mai mult cu cât animalul dispăruse din magazia vamei. Nefericitul căpitan fu concediat, iar mai târziu i se pierdu urma.

Cam în acelaşi timp, la poliție se primise o reclamație din partea colonistului neamț Kurt Mainke, care se plângea că îi dispăruseră doi porci. Semnalmentele unuia dintre aceştia coincideau cu cele ale protagonistului întâmplării de mai sus. Dar reclamației aceleia nu i se dădu nici o atenție.

Ca participant nemijlocit şi, într-o oarecare măsură, chiar vinovat de această întâmplare, vreau să povestesc cum s-au petrecut lucrurile în realitate şi, totodată, să apăr reputația preacucernicului O'Connolly care, acuzat de declarații false, a avut mari neplăceri la slujbă.

ROŞCOVANA MAŞKA

Am sosit la Koktebel dimineața devreme. Taxiul frână lângă stația de autobuz şi fu împresurat într-o clipă de o liotă de tipi bronzați.

— Liber ? am fost întrebați simultan prin cele patru ferestre. I-am plătit şoferului şi am coborât. După o veselă sfadă, în maşina eliberată urcară trei tineri cu genți de voiaj la modă, din care atârnau înotătoare şi tuburi de oxigen, precum şi o domnişoară dulce care strângea la piept o plasă cu pepeni galbeni. I-am făcut fetei cu ochiul, ea mi-a zâmbit şi mi-a făcut "pa" cu mâna. După un viraj în forță, taxiul porni spre Feodosia, lăsând în urmă-i un nor de praf. Mi-am ridicat geamantanul şi am luat-o la picior...

Mă aduseseră la Koktebel povestirile prietenilor despre pietrişul colorat al golfului de puzzolan, despre zidurile pictate ale Karadagului, despre irepetabilele Porți de Aur. Ascultasem de atâtea ori capitolul despre Karadag din nuvela lui Paustovski „Marea Neagră", încât o ştiam pe dinafară. Admirasem şi câteva bogate colecții de carneol şi pietre ciuruite de apa mării, zise în popor „dumnezeul găinilor", într-un cuvânt hotărâsem să-mi petrec următorul concediu aici, şi numai aici.

Privind lacom în jur, înaintam pe o uliță îngustă, pavată cu piatră spartă. Trebuia să-mi găsesc o gazdă. Ştiam încă de la şoferul de taxi că la pensiune n-avea sens să încerc, acolo îi primeau doar pe automobilişti, care aşteptau şi ei câte un loc cu săptămânile. „Căutați-vă o gazdă, mă sfătuise el. Găsiți în mod sigur."

Dar uite că nu găseam. Oriunde întrebam, era ocupat. E drept, într-un loc mi-au spus că peste trei zile urma să se elibereze o cameră, sfătuindu-mă să mă instalez până una alta într-un fel de cămară. Nu mi-a convenit, aşa că am plecat mai departe.

După încă o oră, istovit de soarele necruțător şi de căutările zadarnice, m-am aşezat pe geamantan în mijlocul străzii şi mi-am scos batista ca să-mi şterg fruntea umedă. Deodată, undeva deasupra mea răsună un mieunat răguşit şi ceva îmi ateriză drept pe creştet.

Era o pisică jigărită, roşcată. După ce că mi-a dat jos pălăria din cap, m-a şi zgâriat zdravăn pe obraji, apoi s-a prăvălit în colb la picioarele mele şi în aceeaşi clipă, a zbughit-o miorlăind.

Mi-am ridicat privirea. Spre uimirea mea, n-am văzut deasupra mea nimic ce ar fi putut sluji drept rampă de lansare pentru mica bestie roşcată. Nu tu crengi, nu tu streaşină, nici măcar vreun cablu electric. M-am întors, cu gând să-l descopăr pe şugubățul care găsise de cuviință să arunce cu o pisică în mine. Dar dincolo de gardurile joase nu se zărea nimeni.

Chiar în clipa aceea m-a strigat Goşka.

Nu-l mai văzusem de cinci ani, de când ne luaserăm diplomele. Cele două-trei scrisori pe care le-am schimbat la început mă lăsaseră să înțeleg că răzbise în sfârşit la limanul mult iubitei lui energii ondulatorii şi intenționa să se apuce de disertație. Apoi însă se mutase nu ştiu unde şi încetase să-mi scrie. Pesemne, distrat cum era, îmi pierduse adresa.

Şi uite-l acum pe Goşka în persoană, făcându-mi semn cu mâna din ferestruica unei căsuțe cu etaj, cam scălâmbe, aflate la vreo treizeci de metri de mine.

După primele îmbrățişări şi buşituri prieteneşti, Goşka mă trase în cameră şi mă aşeză pe scaun.

— Dă-i drumul, povesteşte! spuse el şi începu să scormonească în sertarele comodei.

— Despre ce?

— Despre ce vrei. Despre viață, despre servici, despre toate. Unde oi fi pus iodul? — Şi îmi explică: Tu îmi povesteşti şi eu îți acord primul ajutor. Te-a înfrumusețat Maşka de ți-e mai mare dragul.

— Va să zică tu dai cu mâțe? Am aruncat o privire bănuitoare pe fereastră. Dar, fără o catapultă, era cu neputință să arunci o pisică la o distanță atât de mare. Te antrenezi pentru olimpiadă?

— Vorbim mai târziu despre asta. Acum rabdă. O să te usture puțin. Fiindcă veni vorba, n-ai văzut unde a şters-o Maşka? Mă tem că am s-o-ncasez în mod sigur de la Maria Ivanovna.

Şi începu să-mi tamponeze obrazul cu valeriană.

Nu m-am mirat. Îl cunoşteam foarte bine pe Goşka.

GOŞKA

Era vestit încă din institut ca un tip nemaipomenit de distrat. Încurca tot ce se putea încurca şi-şi uita în permanență lucrurile în cele mai neaşteptate locuri. Gurile rele susțineau că umblă cu cămaşa pe dos cel puțin trei zile pe săptămână, iar doi ciorapi de acelaşi fel nu purtase niciodată în viață. La cantină ba pleca uitând să plătească, ba, dimpotrivă, uita să ia restul de la o hârtie de zece ruble. Ce-i drept, asta nu i se întâmpla prea des, căci o bancnotă de zece era un musafir rar în buzunarul studentului. La cămin rămâneau mereu fără radio, deoarece branşa difuzoarele la rețeaua electrică. De câteva ori uitase fierul de călcat în priză şi, dacă bietul nostru cămin nu arsese, faptul se explică numai printr-o şansă fantastică şi prin supervigilența administratorului.

În schimb, oricât ar părea de curios, Goşka nu-şi pierdea niciodată notițele, iar colocviile şi examenele le lua pe toate cu nota maximă. Celebru a devenit după următorul episod. Într-o bună zi, — eram în anul întâi — farsorii noştri i-au strecurat printre cărțile de pe masă, chiar în preajma examenului, un curs de rezistența materialelor şi Goşka l-a tocit cu sârguință timp de două zile. Spre uimirea generală, descoperind eroarea, Goşka nu s-a apucat să înjure, ci a obținut derogare de la decan şi şi-a dat examenul de rezistența materialelor cu anticipație, obținând, firește, nota maximă.

În anul doi s-a îndrăgostit de o brunetă simpatică pe nume Lilia. Totuşi furtunoasa idilă s-a curmat curând şi foarte brusc. Urmând sfatul nostru, Goşka s-a hotărât să-i dăruiască Liliei de ziua ei nişte ciorapi fără dungă, care tocmai începuseră să fie la modă. Ajuns în magazin, căzuse pe gânduri şi, întrebat de vânzătoare ce măsură voia, răspunse calm: patruzeci şi trei. Despachetând cadoul, geloasa Lilia intrase la idei şi o rupsese pentru totdeauna cu admiratorul ei.

Cu toate că Grigori era atât de distrat, în conspectele lui domnea întotdeauna o ordine ideală, şi erau folosite de întregul an. După acte aşa-l chema — Grigori Petrovici Averin. Goşka îl poreclise cineva în copilărie şi porecla se lipise de el, căci i se potrivea de minune. Grigori i se spunea numai la ocazii foarte festive. La Koktebel locuia din primăvară, ocupând două cămăruțe la etajul casei mătuşii sale, care nu suferea chiriaşi străini nici măcar vara. Faptul că era rudă cu Goşka nu o împiedica să-i ia chirie, e drept, nu prea mare.

— Am hotărât să rămâi la mine, declară Goşka, în momentul când, în sfârşit, investigațiile întru descoperirea tincturii de iod fură încununate de succes. Loc am destul şi ajutorul tău o să-mi fie în mod sigur de folos. Pe mătuşă-mea o lămuresc eu.

Mi-am scos slipul din geamantan şi am cerut să fiu dus la mare. Dar nici pe plajă întâmplarea cu roşcovana Maşka nu-mi ieşea din minte.

— Ce învârți tu pe aici? l-am întrebat când, după baie, ne-am instalat clandestin pe plaja Casei Scriitorilor.

— Sunt în concediu medical pe timp de un an. Medicii mi-au prescris o cură heliomarină. Dar, n-ai să mă crezi — în sfârşit am dat lovitura. Îți aminteşti lucrarea mea de diplomă? Câmpul de forțe dirijat, interacțiunea...

— Mi-ai promis că-mi povesteşti despre mâța aia, l-am întrerupt. Era foarte cald şi n-aveam chef de colocvii ştiințifice.

— Păi tocmai despre asta-i vorba. Goşka prinse a desena cu degetul pe nisip nişte spirale. Nu ți-ai pus niciodată problema că levitația ar putea să nu fie doar o închipuire?

— Ce vrei să spui? nu înțelesei eu. Înveți pisicile să zboare?

— Întocmai, spuse el.

Soarele sudului era necruțător. Din pricina căldurii sau a oboselii, recepționai cele mai neobişnuite lucruri ca pe ceva de la sine înțeles. Dacă Goşka s-ar fi ridicat şi ar fi început să umble pe mare, ca Isus Hristos pe ape, nu m-aş fi mirat defel.

— Şi cum faci? am întrebat leneş. Le suceşti coada şi apoi le dai drumul?

— Râzi tu râzi, dar dacă n-ar fi fost o cădere de tensiune pe rețea, Maşka ar fi zburat până la Karadag, iar tu ai fi alergat şi acum în căutarea unui culcuş.

— Nu pricep nimic, am recunoscut. Poate te milostiveşti să-mi explici?

— Hai la laborator. Am să-ți arăt aparatul. Goşka se ridică şi, tot sărind într-un picior, începu să-mi îmbrace pantalonii. Şi pe drum caută să prinzi o pisică. Numai să nu fie prea mare.

Mi-am recuperat pantalonii, reflectând asupra cauzelor pasiunii lui pentru pisicile jigărite. Am părăsit apoi împreună plaja, trecând, cu un aer semeț, pe lângă femeia de serviciu, care ne măsură cu o privire bănuitoare.

LABORATORUL

Goşka numea laborator o cămăruță de la etaj, cu vedere spre mare şi munte. Lângă fereastră, pe o masă de construcție proprie, trona o alcătuire ciudată, ceva intermediar între un generator de înaltă frecvență şi hiperboloidul inginerului Garin.

Pe direcția ferestrei, aidoma unei țevi de tun, o conductă din sită metalică, măsurând vreo douăzeci de centimetri în diametru. Pe conductă se înfăşura o spirală strălucitoare, iar din tavan atârnau fire de diferite culori.

Goşka se apropie de aparat, îl întoarse puțin, schimbând direcția conductei aceleia de sârmă, apoi răsuci întrerupătorul.

Priveam cu interes aceste operații, mângâind motanul pe care-l ademeniserăm din curtea vecină. Goşka mai verifică ceva la aparat, răsuci reostatul şi deschise capacul de deasupra.

— Cotoiul! spuse el şi vârî nevinovata făptură înăuntru. Motanul mieună, dar Goşka trânti cu îndemânare capacul.

— Acum priveşte.

Şi apăsă pe buton.

Şi am văzut pisoiul acela părăsind aparatul, plutind destul de repede prin aer şi în cele din urmă pierzându-se în depărtare.

Eram uluit.

— Dar asta e o minune! am strigat. Vreau explicații!

— N-ai să pricepi cât ai bate din palme, răspunse Goşka. E un domeniu foarte aparte, am să încerc să-ți explic esențialul. Raza aparatului, în interacțiune cu câmpul de gravitație al pământului, alcătuieşte un fel de tunel invizibil, în care forța de atracție nu mai acționează. Mi-au trebuit ani întregi de calcule ca să mă conving de asta.

— Cum de zboară pisoiul? Ce forță îl împinge înainte?

— Ei uite, pe asta încă n-o ştiu nici eu. Primele experiențe le-am făcut cu diverse obiecte — bucăți de lemn, sticle, ouă de găină — mătuşa mă obligă să înghit zilnic o jumătate de duzină, dar eu nu pot să le sufăr. Dacă raza era orizontală, toate obiectele se opreau curând din pricina rezistenței aerului. Când raza era înclinată, alunecau în jos destul de lesne. Dar într-o zi am vârât-o în aparat pe Maşka. Spre uimirea mea, pisica a zburat atât de departe, încât am pierdut-o din vedere. S-a întors abia a doua zi şi mătuşa mi-a făcut un scandal grandios. Am făcut experiențe cu broaşte, şoareci, am cumpărat chiar şi un iepure — zboară toate. Se pare că în timpul experimentelor cu ființe vii apare un efect necunoscut. Exact ca în cazul lui Ariel din povestea lui Beleaev. Dacă-ți aminteşti, acesta se mişca printr-un efort de voință. Câte ceva mi-e însă clar de pe acum. Dacă aş avea la îndemână un computer, aş termina calculele în mai puțin de două luni.

— Dar asta înseamnă că şi omul poate să zboare!? am întrebat, cu inima cât un purice. Hai să încercăm!

— Ei şi tu, râse Goşka. Aparatul nu poate împinge mai mult de două kilograme. Şi aşa siguranțele se ard întruna. Casa are o instalație de două parale, iar pentru a deplasa un om — am calculat — am nevoie de minimum o sută de kilowați.

Adânciți în discuție, n-am băgat de seamă că uşa camerei se deschisese.

— Grigori ! răsună în spatele nostru glasul de ghiață al proprietăresei. De câte ori mi-ai promis să nu mai chinui animalul ăla !

Deodată femeia mă observă şi tăcu.

— Arcadi Saveliev, un prieten din copilărie, mă prezentă Goşka, vădit bucuros de posibilitatea de a evita discuția despre soarta Maşkăi. O să stea o vreme la noi.

— Zubkova, strecură ea printre dinți, măsurându-mă din cap până-n picioare cu nişte ochi de peşte. Părea să aibă vreo cincizeci de ani. Să pun masa ?

M-am înclinat cu un aer recunoscător, sperând s-o înduioşez pe severa stăpână a casei. N-aveam nici un chef să alerg pe căldura aia în căutarea unei locuințe, mai cu seamă după ce luasem cunoştință de existența miraculosului aparat.

— Să nu-ți închipui că-i o zgripțuroaică, îmi şopti Goşka de îndată ce stăpâna casei ieşi. E o femeie ca pâinea caldă, numai că-i tare singură. În afară de Maşka nu mai are pe nimeni. Sunt sigur că ai să te împrieteneşti cu ea. E pur şi simplu îndrăgostită de meleagurile astea. Să-ți arăt albumul ei ; conține şi nişte versuri scrise de Voloşin, cu propria-i mână...

— Veniți odată ? răsună de jos glasul strident al gazdei.

— Haidem ! spuse Goşka. Altfel rămânem fără mâncare. Nu ştii unde naiba a dispărut cheia ?

— De ce încui? l-am întrebat, scoțând cheia din lada cu piese de radio, unde o vârâse fără să-şi dea seama.

— Ordin de la mătuşa, îmi explică Grigori. Într-o zi s-a apucat, în lipsa mea, să şteargă praful pe aici şi a dat cu cârpa umedă peste bornele transformatorului de putere. Uitasem să-l decuplez. E drept, nu erau decât

vreo şase sute de volţi... Încuie şi se apucă să împingă cheia în crăpătura de sub uşă. I-am luat-o din mână şi am vârât-o în buzunar. De jos mirosea îmbietor a friptură.

EXPERIENŢE

Grigori avusese dreptate. M-am împrietenit repede cu mătuşa. Dacă făceai abstracţie de ochii aceea de peşte şi de aerul ei burzuluit, era o femeie cumsecade. Ce n-am putut înţelege nicicum la ea era dragostea pătimaşă pentru animale. Ura medicii pentru că batjocoreau nişte făpturi "lipsite de apărare", iar pe vânători şi pescari pentru că erau "setoşi de sânge". Ceea ce nu o împiedica să cumpere pentru masă atât vânat, cât şi peşte, iar la cea mai mică indispoziţie să dea fuga la medic. Patima ei pentru animale friza însă absurdul. Dacă ar fi fost după ea, Laika, Belka şi Strelka n-ar fi zburat niciodată în cosmos, rămânând nişte potăi anonime. Maşka era pentru ea un fel de zeiţă a casei. Din fericire, dragostea ei pentru roşcovana felină era "monogamă" şi casa nu se transformase într-o filială a circului Durov. Lui Grigori, prezenţa Maşkăi îi convenea de minune, pentru că îl scutea de necesitatea de a vâna pisici străine, care erau toate rele ale naibii şi neîncrezătoare. O vâra pe Maşka în aparat fără nici un fel de mustrări de conştiinţă, convins că înaltele mobiluri ştiinţifice îi îngăduiau să-şi calce jurământul de a o considera pe Maşka "persona grata". Mătuşa bănuia că ceva nu era în regulă dar nu izbutea să-l prindă în flagrant delict pentru că se ferea să facă experienţe în prezenţa ei.

— Zău că nu pricep cu ce-şi pierde vremea! mi se plânse ea peste câteva zile, punându-mi dinainte o farfurie plină cu peşte prăjit. Câteodată nici nu doarme, toată noaptea e lumina aprinsă. Dacă nu-i dai să mănânce cu de-a sila, e gata să stea nemâncat zile întregi.

— Construieşte un radioemiţător, Maria Ivanovna, îmi apărai eu prietenul.

— Atunci de ce tot cară la pisici? nu se lăsă mătuşa. Ce, eu sunt chioară?

— Ştiţi ce înseamnă neutralizarea paraziţilor, lansă Goşka cu cel mai serios aer din lume. A scăpa de paraziţi înseamnă a-ţi asigura o legătură stabilă nu numai cu întreaga planetă, dar şi cu navele interplanetare. Vârî o mână sub masă, de unde o scoase, ca un scamator, pe biata Maşka. Încă de pe timpul lui Marconi se ştie că pisicile sunt cele mai bune generatoare de paraziţi. Mângâi o pisică şi din blana ei ies scântei electrice. Tocmai cu asta ne ocupăm. Arcadi mângâie pisica, iar eu, între timp reglez aparatele, o trânti Goşka.

— Că proastă mă mai credeţi! se supără mătuşa. Dacă aveţi secrete, aşa spuneţi, nu-mi impuiaţi capul!

O încredinţarăm că nu facem nimic secret. Ce lucrări secrete ar fi fost alea fără pază, permis de intrare şi sârmă ghimpată? Acest argument păru s-o convingă. Ştiam că ar ajunge cea mai mică iluzie la faptul că aici se construia ceva important, pentru ca mâine să afle întregul orăşel.

Proiectul progresa. Apărusem, pare-se, exact la timp. Grigori tocmai începuse asamblarea unui nou aparat, mult mai puternic, aşa că a trebuit să modific întreaga instalaţie electrică. Concomitent continuam experienţele cu primul aparat. Peste o jumătate de duzină de pisici săvârşiseră călătorii aeriene spre Karadag. Făceam lansări la diferite ore din zi şi din noapte, sub diferite unghiuri faţă de orizont. Cântăream în taină fiecare pisică pe cântarul de bucătărie al gazdei, ca să determinăm raportul dintre greutatea sarcinei utile şi consumul de energie. Maşka mai

efectuă vreo cinci zboruri secrete. Apoi am luat un taxi şi am dus-o în Feodosia, la un veterinar, pretinzând că nu stă prea bine cu nervii. Veterinarul o examină amănunţit şi declară că pisica e perfect sănătoasă, dacă se făcea abstracţie de faptul că era plină de zgârieturi. Umanismul nostru a zguduit-o într-atât pe Maria Ivanovna, încât fu gata să-mi refuze banii pentru pensiune. Se răzgândi totuşi, dar numai în ultimul moment.

Curând făcurăm două descoperiri. Odată i-am legat unui pisoi de coadă o cutie de conserve goală. Spre uimirea noastră, în acest cuplu, obiectul neînsufleţit zbura minunat prin tunelul de raze sub diverse unghiuri faţă de orizont. Entuziasmul nostru nu avea margini. Aşadar transportul de mărfuri cu ajutorul razelor era totuşi posibil! A doua descoperire era nu mai puţin importantă. Distrat ca întotdeauna, Goşka încurcă polaritatea ieşirilor la bobina antenă şi următorul pisoi refuză cu încăpăţânare să-şi ia zborul.

Am încercat să-l împingem cu un băţ, dar alunecă numaidecât îndărăt. Se dovedi că deplasarea pe rază era posibilă nu numai dinspre el şi spre el, atâta doar că trebuiau inversate capetele antenei. Am confecţionat prompt un comutator. Prima experienţă nu ne-a reuşit însă. Animalul nostru de experienţă căzu brusc din tunelul de raze, de îndată ce Goşka răsuci butonul. A trebuit să construim un comutator electronic cu acţiune rapidă. Acum pisicile călătoreau cu bine prin văzduh înainte şi înapoi.

Oricât ar părea de straniu, faptul că Goşka era atât de din cale afară de distrat aproape că nu deranja. Calculele lui erau întotdeauna exacte, schemele fără cusur, numai la montaj mai încurca din când în când câte ceva. Cu toate acestea, aparatura montată de el funcţiona perfect.

După două săptămâni de lucru cu Goşka am înţeles de ce sunt oamenii mari atât de distraţi: îşi concentrează întreaga energie spirituală asupra unei probleme esenţiale, nelăsând nimic pentru cele colaterale. Întocmai cum un alergător experimentat îşi consumă pe parcurs absolut toate forţele şi, după finiş, cade istovit, spre mirarea rivalului său, care se simte destul de vioi, cu toate că a rămas în urmă numai cu câţiva centimetri. Şi tocmai această neîntreruptă concentrare duce în cele din urmă la succes.

Poate că fac prea mult caz de caracterul distrat al prietenului meu. Sunt nevoit însă, pentru că am promis să risipesc umbrele căzute pe reputaţia preacucernicului O'Connolly, numai datorită faptului că, distrat, Grigori Averin apăsase pe alt buton.

OPT SEPTEMBRIE

Peste vreo douăzeci de zile aparatul cel mare fu gata. Ne chinuiserăm cu el până în zori. În sfârşit, motanul gras şi leneş pe care-l prinseserăm încă de cu seară, zbură spre Karadag. Şi atunci am cârtit.

— Gata! Zac la Koktebel de aproape o lună şi, în afară de plajă, n-am văzut nimic. O să râdă tot institutul de mine. Chiar azi o pornim spre golful de carneol.

— Nu pot, riscă Goşka o slabă împotrivire. Mi-am rătăcit slipul pe undeva.

— Ştiu. Îl iei pe al meu; mai am unul de rezervă. Şi acum, valea! Deconectează aparatul!

M-am apropiat de masă şi am întors demonstrativ aparatul în direcţia mării. În clipa aceea nici nu bănuiam existenţa lui O'Connolly, care tocmai urca pe puntea vaporului "Ana-Maria" ca să admire răsăritul.

Oftând jalnic, Goşka apăsă pe buton şi ieşi după mine. Am închis uşa, fără să băgăm de seamă că aparatul rămăsese conectat, deoarece distratul inventator, în loc să întrerupă alimentarea, comutase capetele bobinei antenă. Eu am ghicit acest lucru abia după stingerea incendiului, când, înconjurați de grăniceri, contemplam zidurile arse.

Nu amintisem întâmplător de golful de carneol. La scurt timp după sosire, o revăzusem din nou pe fetişcana aceea care se strecurase, ținând în brațe pepenii galbeni, în taxiul meu. "Ce mai femina!" mormăise eruditul meu prieten când, peste câteva zile, îi făcusem cunoştință cu Tania. De altfel cred că a şi uitat pe loc de existența ei. Ideea acestei expediții o avusese chiar Tania. Fireşte, n-am putut s-o refuz.

Am ajuns la locul de întâlnire somnoroşi, nebărbieriți, tocmai la timp ca să putem admira răsăritul. Întregul grup era deja în păr. Soarele şi marea ne alungară numaidecât oboseala. Dar, fireşte, nici cea mai simplă escapadă la care lua parte şi Goşka nu se putea termina cu bine. La întoarcere s-a oprit, luat de gânduri, pe o cornişă îngustă, şi peste o clipă se zbătea în valuri. L-am pescuit numaidecât. Era plin de zgârieturi întocmai ca Maşka după zece zboruri spre Karadag. Mai rău era cu piciorul. I se umflase la genunchi şi Goşka nu mai putea merge. Din fericire parcurseserăm cea mai mare parte din drum. L-am dus, pe rând, în spinare. Făcea haz, cu toate că era galben ca ceara.

Ştiți cum e când se ține ghinionul de om. La spital îi turnară peste toate juliturile tinctură de iod, dar ne declarară că Röntgenul nu funcționa şi bolnavul trebuia transportat la Feodosia. Numai că n-aveau cu ce, deoarece maşina de serviciu ba se stricase, ba era plecată. Spre norocul nostru apăru un particular cu o Volga care mergea spre Plaja de aur. Tipul ne-a dus fulger până în oraş, unde-l predarăm pe Goşka la spital. În dimineața următoare i-au făcut ieşirea, pentru că osul era întreg, iar pentru entorse nu se făceau internări.

Împreună cu Tania am găsit repede un taxi şi l-am dus, cu toate onorurile, acasă.

Era opt septembrie. Trecuseră mai bine de douăzeci şi patru de ore de la întâmplarea de pe "Ana-Maria", despre care atunci nu bănuiam încă nimic. Spre seară vremea s-a stricat. Bătea un vânt puternic, pe cer se adunaseră nori negri, apoi, curând se porni ploaia, musafir foarte rar pe aceste meleaguri. Stăteam la masă în odaia Mariei Ivanovna, beam ceai şi comentam ghinionul lui Goşka, fără să bănuim că cele mai mari neplăceri abia ne aşteaptă.

La Feodosia, când mă dusesem după Goşka, dădusem peste o sticlă de vin bun şi acum îi făceam felul.

Maria Ivanovna se dovedi un fin cunoscător de vinuri, talent destul de rar întâlnit la femei, şi, încălzită de ceai şi de înmiresmata licoare, se topise de-a binelea.

— După mine, numai un om complet indiferent față de frumusețea vieții poate să nu iubească meleagurile noastre, spuse ea şi ochii aceia spălăciți se umplură de lumina unui simțământ adevărat. Unde mai găseşti o natură atât de măreață ! E ca lumina bucuriei, care-ți pătrunde până-n adâncul sufletului : întinderea nesfârşită a mării şi aspra semeție a munților — iată o minunată îmbinare a două contrarii, îmbinare irepetabilă şi de aceea atât de impresionantă.

Tăcu o vreme, pierdută în gânduri.

— Şi oameni au fost pe aici fără pereche... spuse ea aproape în şoaptă şi noi ne coborârăm privirile, de parcă am fi văzut din întâmplare ceva ce nu era destinat unor priviri străine. Ce oameni!...

Glasul îi tremură.

— Vouă ce vă pasă : fizicieni, tineri, inovatori. Pentru voi totul pare simplu şi limpede. Dar viaţa nu-i aşa, spuse ea cu durere în glas şi noi ne ridicarăm privirile uimite spre ea. Preţ de o clipă am avut impresia că în faţa noastră sta o femeie necunoscută. Goşka era şi el intrigat de această schimbare neaşteptată. Poate că băuse ceva mai mult decât trebuia. Ochii îi ardeau. Cu privirile în gol, începu deodată să recite, dar glasul ei avea o solemnitate sumbră, care distona atât de violent cu exuberanţa acelor stihuri încât simţii în inimă un fior de ghiaţă.

deschisesem gura, gata să întreb sau să spun ceva, dar Goşka mă călcă la timp pe picior. Maria Ivanovna, cu fruntea ridicată, privea undeva peste capul meu. M-am întors. Pe perete am văzut portretul unui bărbat, pe care până atunci nu-l băgasem în seamă.

Am căzut pe gânduri. Răsuceam între degete păhărelul şi priveam chipul bărbatului necunoscut, care plecase de mult dintre cei vii, lăsând vieţii o rază strălucitoare care, pe neaşteptate, ne luminase şi pe noi.

Şi chiar în clipa aceea...

Toate s-au petrecut aproape simultan. De sus răsună un zgomot de geam spart, bubuitul unor obiecte în cădere şi un fel de ţipăt sălbatic, pătrunzător, care-ţi îngheţa inima. În aceeaşi clipă, lumina se stinse şi furăm înconjuraţi de întuneric.

Uluiţi, sărirăm în picioare. Un vuiet răsuna şi ceva troznea deasupra noastră. Maria Ivanovna scoase un strigăt. M-am năpustit pe scări. Un urlet înfricoşător răzbătea de după uşa laboratorului.

Uitând de orice prudenţă, m-am repezit cu umărul în uşă. Lacătul zbură. În aceeaşi secundă, ceva mă lovi puternic peste picioare, răsturnându-mă. M-am rostogolit pe scara întunecoasă alături de ceva imens, de o masă vie care urla, urla, urla ! Spaima îmi dădea puteri : încercai să înşfac fiinţa aceea necunoscută, dar ea trecu fulgerător prin încăpere, dispărând pe uşa deschisă de curent.

Maria Ivanovna zăcea în nesimţire. Goşka se îndreptă spre mine sărind într-un picior, cu o lumânare în mână.

— Ce-a fost asta ? bolborosii eu.

— După mine, un porc, răspunse el complet zăpăcit. Repede sus !

În laborator mirosea a cauciuc ars. Aparatul, spart, zăcea pe duşumea printre cioburi. Dar cel mai îngrozitor era altceva. Flăcări vesele alergau pe tapet şi perdele. Focul umplea încăperea cu un fum înecăcios.

Numai cu eforturi eroice am izbutit să-l stingem.

ÎNGERII

Împreună cu soţia, am sosit la aeroport cu vreo treizeci de minute înainte de ora menţionată în invitaţie.

În holul de la etajul întâi, dinspre peretele de sticlă prin care se zăreau pistele de zbor, două camere de luat vederi urmăreau un grup mic de cercetători ai Institutului de energie nucleară, împresurat de o mulţime de reporteri. Orbit de blituri, nu mi-am dat seama numaidecât că bărbatul ce răspundea la întrebările ziariştilor era conducătorul meu ştiinţific, doctorul în ştiinţe tehnice Grigori Petrovici Averin.

— Ştiu, fireşte, că v-am expus principiul aparatului meu numai în linii generale, spunea el. De aceea, permiteţi-mi să vi-l prezint în funcţiune. Prototipul pe care-l veţi vedea e gata pentru a fi lansat în producţia de serie. Se poate afirma fără teamă de a greşi că ne aflăm în pragul unei noi revoluţii tehnice, de data aceasta în transporturi.

Cineva mă strânse de cot. M-am întors. Era Maria Ivanovna.

— Bună ziua Arkadi, spuse ea întinzându-mi mâna. Bună ziua Tanecika. Chiar acum am sosit. Cu avionul. Îmi dați voie să vă felicit ?

Mătuşa lui Goşka şi soția mea se îmbrățişară.

— Ne-am căsătorit acum o săptămână, spuse Tania. Ați sosit tocmai bine, la nuntă.

— Am amânat-o până la experiment, îi explicai eu. Doar îți cunoşti nepotul. Pur şi simplu ar fi uitat să vină la nuntă.

— Vă aştept la vară la mine, spuse Maria Ivanovna. Casa am reparat-o de mult, aşa că, oricând, odăile de sus sunt ale voastre. N-aveți decât să le dați foc din nou.

Am izbucnit în râs. Atunci, în timpul incendiului, grănicerii crezuseră că noi am dat foc casei pentru a şterge urmele. Aparatele lor descoperiseră nefericitul porc deasupra mării şi-i urmăriseră itinerarul până la capăt. Ne-a trebuit mult timp ca să-l convingem pe şeful de pichet, că „obiectul necunoscut" care, în chip cu totul misterios, aterizase la noi, era pur şi simplu un porc nimerit întâmplător în raza aparatului pe care Goşka, distrat, îl lăsase deschis. Pe noi însă, altceva ne mira. Harta arăta limpede că porcul ajunsese la noi zburând dinspre mare. Până atunci nici nu bănuiam că raza putea fi deviată de câmpul gravitațional al planetei. Încă de pe băncile şcolii rămăseserăm cu ideea fixă că raza e rază şi nu poate fi strâmbă. De aceea ideea că porcul venise în zbor de dincolo de mare ni s-a părut într-atât de absurdă încât am început să contestăm autenticitatea hărții, ceea ce ne-a complicat şi mai mult situația oricum echivocă.

Spre cinstea lor, grănicerii au desluşit lucrurile înaintea noastră. Tot ei ne-au arătat curând ziarul despre care am pomenit la începutul acestei povestiri.

Furați de amintiri, nici n-am băgat de seamă că toți invitații trecuseră pe balconul de observație, iar lângă noi se oprise un grup de turişti străini, strâns în jurul unui funcționar al aeroportului.

— Doamnelor şi domnilor! spuse acesta în engleză. Vă prezentăm sincerele noastre scuze pentru că avionul dumneavoastră va decola cu o mică întârziere. Nădăjduim însă că spectacolul pe care-l veți vedea numaidecât vă va răsplăti pentru timpul pierdut.

Îi oferii brațul Mariei Ivanovna şi ieşirăm în balcon. În urma noastră năvăliră gălăgioşi turiştii, scoțându-şi în grabă aparatele de filmat. M-am apropiat de Grigori.

— Priveşte ! spuse el.

La vreo două sute de metri de noi, pe pistă, se înălța o instalație în care numai cu multă greutate am ghicit conturul ştiut. O maşină decapotabilă se apropie de aparat. Curând pe ecranul televizorului de alături văzurăm cum din automobil coborî un om în costum de cosmonaut, care dispăru apoi în interiorul aparatului.

— Până la start au mai rămas câteva secunde, spunea un crainic invizibil. Vom asista la un spectacol măreț, absolut inedit, ieşirea omului în spațiul cosmic fără ajutorul rachetelor, al navelor spațiale... Peste treizeci de minute, aici, deasupra capetelor noastre, la o sută cincizeci de kilometri înălțime, va avea loc întâlnirea dintre o stație cosmică orbitală şi un cosmonaut în zbor liber...

Câteva secunde domni o linişte deplină. Cupola aparatului se răsuci ațintindu-şi țeava spre zenit.

— Zboară ! strigă deodată cineva. Şi văzurăm cum din aparat se desprinse o siluetă argintie, în costum de cosmonaut, care urcă uşor spre înălțimi. Un suspin de admirație străbătu mulțimea. Uitând de aparatele de filmat, toți îşi scufundaseră privirile în prăpastia albastră a cerului,

spre care se înălța punctul acela strălucitor. Sus, tot mai sus, în întâmpinarea soarelui, scăldându-se în razele lui, întinzând brațele spre el, zbura un om ridicat la ceruri prin forța rațiunii şi undele radio aduceau până la noi glasul lui triumfător, extatic. Omul străpungea el însuşi înălțimile, era aidoma unei rachete, aidoma unui zeu, plana în văzduh, plutea, zbura... Acum nici nu se mai vedea cu ochiul liber, dar puternicele teleobiective nu-l pierduseră şi, iată, pe ecrane apăru cabina stației cosmice cu trapa de intrare deschisă,

Chiar lângă urechea mea cineva oftă prelung. M-am întors. Era unul dintre turiştii străini, un bărbat nu prea înalt, durduliu, plăcut la înfățişare.

— Nu mi-am închipuit, spuse el într-o rusă aproape fără accent, că am să ajung vreodată să văd un înger înălțându-se la ceruri.

Am zâmbit politicos.

— Poate credeți, poate nu, urmă necunoscutul cu glas nesigur, dar într-o zi am văzut ceva asemănător. Am fost pur şi simplu taxat drept mincinos.

— Cum se poate? am întrebat, nebănuind identitatea celui pe care destinul mi-l scosese în cale.

— Acum nici mie nu prea îmi vine să cred, spuse el cu tristețe în glas întinzându-mi cartea de vizită. Căci eu am văzut nu un om, nu un înger, ci un biet porc.

Am privit fulgerător cartea de vizită.

— Nu fiți trist, domnule pastor, am spus. Eu unul vă cred.

Sfârşit